

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
(НУ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»)

НАКАЗ

26 квітня 2023 р. Запоріжжя

№ 52-А

Про затвердження інструкцій
з охорони праці для працівників
Центру доуніверситетської підготовки
та кафедри «Захист інформації»
НУ «Запорізька політехніка»

На виконання вимог «Положення про розробку інструкцій з охорони праці» затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29 січня 1998 року № 9, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 7 квітня 1998 року за № 226/2666, «Положення про організацію роботи з ОП та БЖД учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти», затвердженого наказом МОН України від 26.12.2017 р.

№ 1669, Положення № 5-ОП «Про розробку інструкцій з охорони праці в НУ «Запорізька політехніка»» затвердженого наказом ректора від 18.09.19 р. № 188-А «Про затвердження документації з питань охорони праці, БЖД, ПБ»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкції з охорони праці:

1.1 Центру доуніверситетської підготовки:

- Інструкція з охорони праці № 364-ОП для працівників ЦДП;
- Інструкція з охорони праці № 365-ОП для користувачів персональних комп'ютерів (ПК) для працівників ЦДП;

1.2. Кафедри «Захисту інформації»:

- Інструкція з охорони праці № 366-ОП для співробітників кафедри «Захист інформації»;
- Інструкція з охорони праці № 367-ОП для користувачів персональних комп'ютерів (ПК) кафедри «Захист інформації»;
- Інструкція з охорони праці № 368-ОП при виконанні робіт в лабораторіях кафедри «Захист інформації»;

2. Начальнику ЦІТЗОП Андрію САВЧУКУ розмістити цей наказ у розділі офіційного сайту університету « Накази та розпорядження» , у також в розділі «Охорона праці».

Ректор

Віктор ГРЕШТА

ПОГОДЖЕНО:

Проректор НІПР, СЕР та МП

Андрій ІВАНЧЕНКО

2023

Т. в. о начальника відділу ОП

Тетяна УДОВЕНКО

2023

Начальник юридичного відділу

Максим ДЄЄВ

2023

364

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 364
ДЛЯ ПРАЦІВНИКА ЦДП

м. Запоріжжя

2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора

НУ «Запорізька політехніка»

від «26» квітня 2023р. № 52-А

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 364

ДЛЯ ПРАЦІВНИКА ЦДП

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1 Дана інструкція встановлює загальні вимоги охорони праці для всіх працівників Центра доуніверситетської підготовки (ЦДП). Спеціальні вимоги охорони праці для працівників ЦДП, де в ньому є необхідність, а також для окремих робіт приведені в призначених для них інструкціях.
- 1.2 Вимоги даної інструкції обов'язкові для працівників ЦДП.
- 1.3 Невиконання вимог інструкції розглядається як порушення виробничої дисципліни і правил внутрішнього розпорядку для працівників НУ «Запорізька політехніка», за що винні працівники притягуються до дисциплінарної, адміністративної і матеріальної відповідальності у відповідності із законодавством України.
- 1.4 Вимоги до працівників ЦДП:
  - до роботи допускаються чоловіки та жінки. Мають відповідну вищу освіту;
  - на робочому місці працівник проходить **первинний** інструктаж і проходить навчання з охорони праці у відповідності до « Положення про навчання з питань охорони праці», що діє в університет;
  - **повторний** інструктаж з охорони праці на робочому місці працівник повинен проходити не рідше одного разу на півріччя;
  - періодичні медичні огляди проходять працівники, які працюють безпосередньо під дією шкідливих та небезпечних приладів чи речовин – у відповідності до « Положення про медичний огляд працівників окремих категорій», затвердженого наказом Міністра охорони здоров'я України.

Крім того, при необхідності, з працівниками проводяться інструктажі:

- **первинний** проводиться з працівником до початку роботи безпосередньо на робочому місці.
- **позаплановий** - за розпорядженням або наказом відділу ОП;
- **цільовий** – коли виконуються роботи, безпосередньо не пов'язані з обов'язками за спеціальністю (професією).

Первинний, повторний, позаплановий та цільовий інструктажі з працівниками проводить директор Центра доуніверситетської підготовки (ЦДП). Результати проведеного інструктажу записуються в «Журнал реєстрації інструктажів з охорони праці для працівників ЦДП».

Забороняється:

- допускати на робоче місце особу, яка не має відношення до роботи (даного заняття);
- залишати без нагляду включене обладнання, електричні прилади, побутові електронагрівальні прилади;
- ремонтувати електрообладнання, електричні прилади, електромережі;
- знаходитися на роботі і виконувати будь - яку роботу в нетверезому стані.

1.5 Директор ЦДП зобов'язаний :

- ознайомити працівника з посадовими обов'язками .
- показати йому робоче місце.

1.6 Працівник зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку для працівників НУ «Запорізька політехніка»;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена йому керівником підрозділу та передбачена посадовою інструкцією;
- про кожний нещасний випадок(травма виробнича, аварія) потерпілий або свідок повинні негайно повідомити директора ЦДП, а потім – відділ охорони праці і ректора, зберегти для розслідування обстановку на місці нещасного випадку, якщо це не загрожує життю та здоров'ю оточуючих людей і не призведе до аварії;
- бути надзвичайно уважним при пересуванні як в межах університету, так і за його межами.
- піклуватися про власну безпеку, пам'ятати про особисту відповідальність за дотримання правил охорони праці;
- особи, що не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства і правил внутрішнього розпорядку.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1 При відкритті приміщення перевірити справність замків та охоронної сигналізації (якщо приміщення нею обладнано).

2.2 Підготувати робоче місце до роботи, провітрити приміщення.

2.3 Перевірити:

- роботу штучного освітлення (настільну лампу, підвісні та настінні світильники) шляхом включення вимикачів;

- відсутність видимих пошкоджень заземлення наявного обладнання;
- наявність первинних засобів пожежогасіння.

2.4 Про всі виявлені недоліки повідомити директора ЦДП.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1 Постійно підтримувати своє робоче місце в належному стані і чистоті.

3.2 Будь - яку роботу виконувати з підвищеною увагою і обережністю, чим попередити (зменшити) вірогідність нещасного випадку.

3.3 Працівник при виявленні несправностей в обладнанні, системах водопостачання, каналізації, опалення, вентиляції кондиціонування повинен повідомити кваліфікованим фахівцям, які мають дозвіл на виконання відповідних робіт. Чергова служба НУ «Запорізька політехніка» за тел. 2-04 - черговий електрик та т. 2-94 - черговий сантехник;

3.4 Забороняється:

- зберігати та пити воду чи інші напої із посуду, чистота якого викликає сумнів або призначення яких ви не знаєте;
- працювати без належного освітлення робочого місця;
- залишати без нагляду обладнання, що працює;
- вмикати та вимикати обладнання, роботу на якому не доручено;
- користуватися в робочих приміщеннях побутовим приладом та електронагрівальними приладами з відкритими нагрівальними елементами.

Працівники повинні:

- зберігати чистоту в приміщеннях;
- знати місце знаходження аптечки;
- вміти надати першу медичну допомогу при травмах (обробка рани, перев'язування, зупинка кровотечі, накладання пов'язок при переломах та вивихах).

3.5 Припинити роботу, відключити обладнання від електромережі і довести до відома директора Центра доуніверситетської підготовки (ЦДП) у випадках:

- відчуття дії електричного струму при доторканні до металевих частин обладнання (трубопровід);
- припинення подачі електроенергії, виникнення запах диму тощо;
- нагріванні електроприладів, електроапаратури вище норми (наявність характерного запаху перегріву).

3.6 В разі, коли працівники залучають до роботи з переміщення меблів чи інвентарю (або керують такими роботами), їм необхідно:

- зняти з поверхні предмети, які можуть впасти при переміщенні;
- не допускати до виконання цих робіт, які не мають права піднімати вагу;
- дотримуватися допустимих норм підняття ваги.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1 Відключити всі електроспоживачі.

4.2.Привести в порядок робоче місце.

4.3 Перевірити закриття вікон, квартирки, водопровідних кранів, відключити вентиляцію та освітлення.

4.4 Закрити приміщення і при необхідності здати його під охорону.

4.5 В разі виявлення недоліків повідомити про них директора ЦДП.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5. При виникненні аварійної ситуації, нещасного випадку, пожежі тощо працівник зобов'язаний повідомити про це директора Центра доуніверситетської підготовки (ЦДП). І діяти відповідно ситуації, що склалася, не піддаватися паніці:

- при аварії водопроводу, системи опалення, електропостачання необхідно при можливості їх відключити, викликати робітника ремонтної служби університету за телефонами: 3-37, 3-10, 3-57, 2-94, 2-04, застосувати всі можливі заходи для усунення аварії, заходи для збереження матеріальних цінностей;

- при наявності напруги на радіаторах, трубах, різній апаратурі тощо необхідно негайно припинити роботу і довести до відома про це директора Центра доуніверситетської підготовки (ЦДП) і головного енергетика за телефоном 3-57.

- при наявності ознак горіння (дим, запах гарі) знайти місце загорання і застосувати заходи з ліквідації джерела . В разі виникнення пожежі негайно:

- повідомити директора ЦДП, чергову службу університету за тел. 3-10 і діяти згідно Загальнооб'єктової інструкції 1- ПБ з пожежної безпеки в НУ « Запорізька політехніка» та інструкції №15- ПБ « Про заходи з пожежної безпеки у службових приміщеннях НУ « Запорізька політехніка».

- вжити заходи до евакуації людей, за телефонувати за наступними номерами 9-101, 3-10;

- у разі нещасного випадку постраждалому надати першу медичну допомогу, при необхідності викликати швидку медичну допомогу;

- повідомити про випадок директора Центра доуніверситетської підготовки (ЦДП).

РОЗРОБИВ:

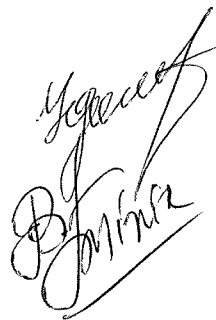
Директор ЦДП

Тетяна СОЛОВІЙОВА

УЗГОДЖЕНО:

Т. в. о. начальника відділ ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДЄЄВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 365
ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ ПЕРСОНАЛЬНИХ КОМП'ЮТЕРІВ (ПК)
ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ЦДП

м. Запоріжжя

2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора

НУ «Запорізька політехніка»

від «26» квітня 2023р. № 52-А

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 365

ДЛЯ КОРИСТУВАЧІВ ПЕРСОНАЛЬНИХ КОМП'ЮТЕРІВ (ПК)

ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ЦДП

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Інструкцію розроблено відповідно до Методичних рекомендацій Київського НДІ гігієни праці і профзахворювань для створення сприятливих умов праці користувачів ПК, що працюють із дисплеями, а також Правил охорони праці при експлуатації електронно-обчислювальних машин.
  - 1.1. Особи, що працюють у якості операторів ПК, крім цієї інструкції повинні знати:
    - інструкцію з пожежної безпеки;
    - правила особистої гігієни;
    - правила надання першої(медичної) допомоги тим, хто постраждав від нещасного випадку (у тому числі і при ураженні електричним струмом).
  - 1.2. До самостійної роботи в якості оператора ПК допускаються особи, що пройшли інструктаж з охорони праці. Інструктаж проводить безпосередньо керівник робіт. Інструктаж завершується перевіркою знань усним опитуванням, а також перевіркою набутих навичок безпечних прийомів праці.
  - 1.3 Знання перевіряє особа, що проводила інструктаж. Проведення інструктажу і допуск до роботи. Особа, що проводила інструктаж , робить записи в журналі. При цьому обов'язковий підпис особи, яка інструктується, і того хто інструктує. Журнали інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.
  - 1.4. Користувачі ПК повинні мати I групу електробезпеки, а також знання навички надання першої допомоги при ураженні електричним струмом. Користувачам

Заборонено самостійно розкривати блоки ПК. Студенти не мають I групи з електробезпеки і користуються ПК під наглядом викладача, співробітника лабораторії, комп'ютерного класу.

1.5 При роботі на ПК можуть виникнути такі небезпечні і шкідливі виробничі умови:

- небезпечні значення напруги (220 В), що живить електроприлади, замикання якої може відбутися через тіло людини у випадку дотику до відкритих струмопровідних частин або електроустаткування й електропроводів із ушкодженою ізоляцією;
- статистична електрика на конструктивних елементах пристроїв ПК;
- перенапруження зору при роботі з екранними пристроями (дисплеями), особливо при нераціональному розташуванні екрана відносно очей і ненормальної освітленості робочих поверхонь.
- наявність позитивних іонів, що виникають внаслідок іонізації повітря елементами високовольтної схеми блоку живлення дисплеїв, рентгенівське, радіочастотне, інфрачервоне випромінювання.

1.6 Безпека користувача при експлуатації пристроїв ПК і зниження рівня впливу несприятливих умов до струмопровідних частин досягається:

- захистом від можливого дотику до струмопровідних частин;
- застосування заземлення пристроїв ПК;
- раціональним розташуванням дисплеїв відносно джерел освітленості(як штучних, так і природних);
- провітрювання приміщень і щоденного волого їх прибирання;
- навчанням працівника правилам безпечної роботи з дисплеєм ПК;
- неухильним дотриманням заходів безпеки, викладених у наступних пунктах цієї інструкції.

1.7 Приміщення ПК повинні мати сонцезахисні пристрої для зниження перепадів яскравості між природним світлом і екранами моніторів. Всі оздоблювальні матеріали приміщень повинні бути матовими/ на пів матовими .

1.8 найбільшу небезпеку при роботі дисплея мають низькочастотні електромагнітні поля, утворені рядковим трансформатором. Для зниження впливу електромагнітного поля необхідно:

- перебувати не ближче 0,5 від екрана власного дисплея і не ближче 1,2 м від задніх стінок інших дисплеїв;
- у приміщеннях із дисплеями проводити щоденне вологе прибирання і не рідше 1 разу на зміну витирати екран.

1.9 Робоче місце оператора ПК повинно бути обладнане з урахуванням вимог ДЕРЖСТАНДАРТУ 12.2.03-78 ССБТ «Робоче місце при виконанні робіт сидячи. Загальні ергономічні вимоги».

- конструкція робочих меблів повинна забезпечувати можливість індивідуального регулювання відповідно до росту працівника і створювати зручну позу.
- часто використанні предмети праці та органи керування повинні знаходитися в оптимальній робочій зоні.
- під стільницею робочого столу повинен бути вільний простір для ніг із розмірами;

- на поверхні робочого столу для документів рекомендується мати спеціальну підставку, відстань якої від очей повинна бути аналогічною відстані від очей до клавіатури, що дозволяє знижувати зорову втому;
- поверхня сидіння і спинки повинні бути напівм'якими із покриттям, що не ковзає, не електризується і добре пропускає повітря.

1.10 Монітори ПК повинні розташовуватись на відстані не менше 1 м від стін і не менш 1,5 м між собою. Забороняється розташування моніторів екранами один до одного.

1.11 На одного працюючого з ПК повинно припадати не менше 6,0 м площі і не менше 6,0 м площі і не менше 19,5 м об'єму робочого приміщення.

1.12 Система освітлення може бути загального або локального переважно відбитого або розсіяного світлорозподілу. Розташування джерел світла повинне виключати попадання в очі прямого світла.

1.13 Електропостачання повинно здійснюватись через окреме розведення й окремих контур робочого заземлення. Електророзетки і вилки повинні бути тільки трьох контактні (з заземлюючим контактом).

1.14 Забороняється експлуатацію ПК без заземлення і при наявності вологи на елементах устаткування.

1.15 Користувач ПК зобов'язаний:

- виконувати тільки доручену йому керівником;
- виконувати правила трудового розпорядку підрозділу і повсякденні вказівки керівника робіт.
- турбуватися про власну безпеку, пам'ятати про особисту відповідальність за дотримання правил охорони праці безпеки співробітників;
- помітивши порушення інструкцій іншими робітниками або небезпеку для навколишнього середовища, не залишатися байдужими, попередити робітника і повідомити свого керівника про необхідність дотримання вимог, що забезпечують безпеку робіт;
- протягом усього робочого часу утримувати в порядку робоче місце, не захаращувати його і проходи до нього;
- знати місце розташування засобів пожежогасіння на робочому місці і вміти користуватися ними, знати місця збереження медичної аптечки.

1.16 Користувачу ПК забороняється:

- виконувати розпорядження адміністрації, якщо воно суперечить правилам охорони праці і не може привести до нещасного випадку;
- вмикати і вимикати (крім аварійних випадків) устаткування і механізми, робота на яких не доручена;
- відволікатися сторонніми справами і розмовами, відволікаючи інших;
- працювати на несправному устаткуванні;
- торкатися частин механізмів, що перебувають у русі, торкатися до струмопровідних частин, електричних дротів(навіть ізольованих), кабелів, клем, наступати на лежачі на підлозі переносні дроти.

1.17 За невиконання вимог, що містяться в цій інструкції, винні залучаються до адміністративної, дисциплінарної, відповідальності у встановленому законодавством порядку в залежності від характеру порушень і їхніх наслідків.

II. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

- 2.1 Оглянути робоче місце, упорядкувати його, переконавшись, що на робочому місці відсутні сторонні предмети, всі пристрої і блоки ПЕОМ під'єднанні до системного блоку за допомогою блоку роз'ємів в кабелів відповідно до монтажної схеми.
- 2.2 Перевірити:
- справність роз'ємів кабелів, електроживлення блоків пристроїв;
  - відсутність зламів ушкоджень ізоляції дротів, розеток, вилок;
  - відсутність відкритих струмоведучих частин в пристроях ПК;
  - відсутність вологи на елементах у всіх пристроях.
- 2.3 Підготувати робоче місце для роботи з пристроями типу «Дисплей»:
- розташувати крісло так, щоб відстань до екрану була 400-800мм;
  - вжити заходи, щоб при нормальній освітленості робочого місця пряме світло не падало на екрани приладів;
  - після вмикання дисплея відрегулювати яскравість і контраст монітора (мерехтіння не допускається);
  - при наявності відблисків на екрані монітора змінити місце його розташування або засіб освітлення приміщення.
- 2.4 Протерти злегка зволоженою серветкою (із бязі або марлі) клавіатуру, для зниження рівня статистичної електрики зовнішні поверхні екрана дисплея.

III. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

- 3.1 Перед вмиканням штепсельної виделки кабелю електроживлення в розетку 220 В переконатися в тому, що всі вимикачі мережеві на всіх пристроях ПК знаходяться в положенні **«вимкнено»**, а корпуси пристроїв заземлені.
- 3.2 Після відключення пристроїв ПК до електромережі встановити яскравість і фокус зображення на екрані ручками регулювання відповідно до особистостей свого зору.
- 3.3 Забороняється залишати своє місце без відома керівника робіт.
- 3.4 Забороняється залишати ПК під напругою без нагляду, за винятком працюючого в автономному режимі устаткування.
- 3.5 Забороняється від'єднання / приєднання / будь-яких пристроїв кабелів і ПК в увімкненому в електромережу комп'ютері.
- 3.6 Подавати напругу м на пристрої й окремі блоки ПК тільки ретельної перевірки надійності кріплення провідників заземлення, справності кабелів і роз'ємів в мережі електроживлення.
- 3.7 Вимкнути ВТ (відео термінал) і повідомити про несправність, якщо при його ввімкненні на екрані відео терміналу не з'являється ніяка інформація (порожній екран) або в центрі екрана висвічується яскрава біла смуга.
- 3.8 Режим праці відпочинку користувачів, безпосередньо працюючих із відео термінал, повинен залежати від характеру виконуючої роботи :

- при введенні даних, регулюванні програм, читанні інформації з екрану, безупинна тривалість роботи з відео терміналу не повинна перевищувати 4 години при 8 годинному робочому дні;
- щогодини необхідно проводити перерву на 5-10 хвилин, а через 2 години – на 15 хвилин.

3.9 Кількість мікропауз (тривалість до 1хвилини) регулюється індивідуально.

3.10 Кількість оброблених символів (або знаків на відео терміналі) не повинна перевищувати 30000 за 4години роботи.

3.11 Форми й зміст перерв можуть бути різні - виконання альтернативної допоміжної роботи, проведення гімнастики для очей, загальної гімнастики, тощо.

IV. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1 Встановити у положення «вимкнено» всі вимикачі пристроїв, з якими ви працювали.

4.2 Зробити вологе прибирання робочого місця. Витерти пил з апаратури, роботи при вимкненому електроживленні.

4.3 Про всі несправності, виявлені під час роботи і про вжиті заходи щодо усунення, доповісти керівнику робіт.

4.4 Вимкнути загальний вимикач електроживлення всіх робочих місць.

4.5 Вимкнути світло на робочому місці у приміщенні.

V. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1 Аварійна ситуація чи нещасний випадок можуть статися у разі : ураження електричним струмом, загорання апаратури, тощо.

5.2 У разі ураження електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключити електроустановку від джерела живлення, при неможливості відключення – відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал. У разі відсутності потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичну допомогу по телефону (9-103).

5.3 При виявленні запаху гару в пристроях ПК припинити роботу, вимкнути апаратуру, повторно не вмикати і звернутися до і звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПК.

5.4 Покинути небезпечну зону і вжити заходи щодо попередження подальшого розвитку аварії (вимкнути електроенергію шляхом вимикання загального рубильника або пакетного вимикача на електрощиті приміщення, а у випадку пожежі – і приточно – витяжну вентиляцію).

5.5 Повідомити про те, що трапилося свого керівника. Викликати службу МНС за телефоном : 9-101 та чергову службу університету за тел. 3-10.

- 5.6 При нещасному випадку очевидець, робітник, що виявив факт травмування або сам постраждалий зобов'язаний сповістити про це безпосереднього керівника робіт і вжити заходи щодо надання першої медичної допомоги постраждалим. Необхідно також зберегти до прибуття комісії з розслідування обставин, що були на момент травмування, якщо це не загрожує життю або здоров'ю інших людей і не призведе до більш тяжких наслідків.
- 5.7 При нещасних випадках надати першу медичну допомогу.

РОЗРОБИВ:

Директор ЦДП

Тетяна СОЛОВЙОВА

УЗГОДЖЕНО:

Т. в. о. начальника відділ ОП

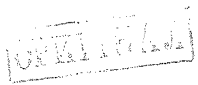
Тетяна УДОВЕНКО

Начальник юридичного відділу

Максим ДЄСВ

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ректора
НУ «Запорізька політехніка»
від «26» квітня 2023р. № 52-А

ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці № **366**
для викладачів кафедри
«Захисту інформації»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Дана інструкція встановлює загальні вимоги охорони праці для всіх викладачів кафедри захисту інформації. Спеціальні вимоги охорони праці для викладачів окремих кафедр, де в цьому є необхідність, а також для окремих видів робіт (занять) приведені в призначених для них інструкціях.

1.2 Вимоги даної інструкції **обов'язкові** для викладачів кафедри захисту інформації.

1.3 Невиконання вимог інструкції розглядається як порушення виробничої, учбової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку для працівників НУ «Запорізька політехніка», за що винні викладачі притягуються до дисциплінарної, адміністративної і матеріальної відповідальності у відповідності із законодавством України.

1.4 Вимоги до викладачів:

– до роботи викладачами допускаються чоловіки та жінки, що мають відповідну вищу освіту;

– на робочому місці викладач проходить **первинний** інструктаж і проходить навчання з охорони праці в відповідності до

викликати робітника ремонтної служби університету за телефонами 2-04, 2-94, та відділ охорони – 3-10, застосувати всі можливі заходи для усунення аварії, заходи для збереження матеріальних цінностей;

– при наявності напруги на радіаторах, трубах, різній апаратурі і т.п. необхідно негайно припинити роботу і довести до відома про це завідувача кафедри та головного енергетика за телефонами 3-57;

– при наявності ознак горіння (дим, запах гарі) знайти місце загоряння і застосувати заходи по ліквідації джерела. В разі виникнення пожежі зателефонувати до пожежно-рятувальної служби 9-101 та відділу охорони – 3-10, потім **негайно** повідомити завідувача кафедри і діяти згідно з «Інструкцією з пожежної безпеки».

Провести евакуацію студентів в зазначене завідувачем кафедри місце:

– в разі нещасного випадку постраждалому надати першу допомогу, при необхідності викликати швидку медичну допомогу за телефоном 9-103, повідомити про випадок завідувача кафедри та відділ ОП.

Зав. кафедри ЗІ

Володимир ВОСКОБОЙНИК

УЗГОДЖЕНО:

Т.в.о начальника відділу ОП Тетяна УДОВЕНКО

Нач. юридичного відділу Максим ДЄСЄВ

Т.в.о декана ФРЕТ Олександр МАЛИЙ

– вміти надати першу допомогу при травмах (обробка рани, перев'язування, зупинка кровотечі, накладання пов'язок при переломах та вивихах).

3.6 Припинити роботу, відключити обладнання від електромережі і довести до відома завідувача кафедри у випадках:

- відчуття дії електричного струму при доторканні до металевих частин обладнання (трубопроводів);
- припиненні подачі електроенергії, появи запаху диму та ін.;
- нагріванні електропроводів, електроапаратури вище норми (наявність характерного запаху перегріву).

3.7 В разі, коли працівники залучаються до роботи по переміщенню меблів чи інвентарю, (або керують такими роботами) необхідно з їх поверхні зняти предмети, які можуть впасти при переміщенні, і не перевищувати допустимі норми підняття ваги.

4 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1 Відключити всі електроспоживачі.

4.2 Привести в порядок робоче місце.

4.3 Переверити закриття вікон, квартирки, водопровідних кранів, відключити вентиляцію та освітлення.

4.4 Закрити приміщення і при необхідності здати його під охорону.

4.5 В разі виявлення недоліків повідомити про них завідувача кафедри.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1 При виникненні аварійної ситуації, нещасного випадку, пожежі і т.п. викладач зобов'язаний повідомити про це завідувача кафедри і діяти відповідно ситуації, що склалася, не піддаватися паніці:

– при аварії водопроводу, системи опалення, електропостачання, необхідно при можливості їх відключити,

Положення «Про порядок проведення навчання і перевірки знань, інструктажів з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності працівників та здобувачів освіти в НУ "Запорізька політехніка"», що діє в університеті;

– **повторний** інструктаж з охорони праці на робочому місці викладач повинен проходити не рідше одного разу в 6 місяців;

Крім того, при необхідності з викладачами проводяться інструктажі:

– **позаплановий**, за розпорядженням або наказом по університету;

– **цільовий**, коли виконуються роботи, безпосередньо не пов'язані з обов'язками по спеціальності (професії).

Первинний, повторний цільовий та позаплановий інструктажі з викладачами проводять завідувачі кафедр. Результати проведеного інструктажу записуються в «Журнал реєстрації первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності на робочому місці».

Забороняється:

– допускати на робоче, учбове місце особу, яка на має відношення до роботи (даного заняття);

– залишати без нагляду включене обладнання, електричні прилади, побутові електроагрегативні прилади;

– ремонтувати електрообладнання, електричні прилади і електромережі;

– захарашувати проходи, проїзди і робочі місця сировиною, матеріалами, тарою, будь-якою продукцією;

– знаходитись на роботі і виконувати будь-яку роботу в нетверезому стані;

Для забезпечення вимог пожежо-та вибухобезпеки не палити і не користуватись відкритим вогнем. Паління в університеті **заборонено** наказом Міністра освіти і науки України.

1.5 Завідувач кафедри зобов'язаний:

– ознайомити викладача з посадовими обов'язками;

– показати йому робоче місце.

1.6 Викладач зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку для працівників НУ «Запорізька політехніка»;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена йому керівником підрозділу та передбачена посадовою інструкцією.

1.7 Про кожний нещасний випадок (травма виробнича, аварія) потерпілий або очевидець повинні негайно повідомити свого завідувача кафедри, а останній – ректора та відділ охорони праці, зберегти для розслідування обстановки на місці нещасного випадку (робоче місце) і стан обладнання таким, яким воно було на час випадку, якщо це не загрожує життю та здоров'ю оточуючих людей і не призведе до аварії.

1.8 Бути надзвичайно уважними при пересуванні як в межах університету так і за його межами.

1.10 Піклуватися про власну безпеку, пам'ятати про особисту відповідальність за недотримання правил охорони праці.

1.11 Особи, що не виконують вимоги даної інструкції, несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства і правил внутрішнього розпорядку.

2 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1 При відкритті приміщення перевірити справність замків та охоронної сигналізації (якщо приміщення нею обладнане) і не відкриті допоміжним персоналом.

2.2 Підготувати робоче місце до роботи, провітрити приміщення, при необхідності одягти спеціальний одяг.

2.3 Перевірити:

- роботу штучного освітлення (настільну лампу, підвісні та настінні світильники) шляхом включення вимикачів;
  - відсутність видимих пошкоджень заземлення наявного обладнання;
  - наявність первинних засобів пожежогасіння;
- 2.4 Про всі виявлені недоліки повідомити завідувача кафедри.

3 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1 Постійно підтримувати своє робоче місце в належному стані і чистоті.

3.2 Будь-яку роботу виконувати з підвищеною увагою і обережністю, чим попередити (зменшити) вірогідність нещасного випадку. Не відволікатись сторонніми справами і розмовами та не відволікати увагу інших. Навчання проводити в приміщенні, передбаченому розкладом занять.

3.3 Учні процеси, які супроводжуються виділенням шкідливих речовин, необхідно виконувати при діючій вентиляційній системі і застосуванні засобів індивідуального захисту. Заняття в лабораторіях проводити за інструкцією з охорони праці для даної лабораторії або лабораторної роботи.

3.4 Про всі несправності в електрообладнанні, системах водозабезпечення, каналізації, опалення, вентиляції, кондиціонування, повідомити фахівців, які мають дозвіл на виконання відповідних робіт (головний механік – телефон 3-37, головний енергетик – 3-57, черговий електрик – 2-04, черговий механік – 2-94).

3.5 Забороняється:

- зберігати та пити воду чи інші напої із посуду, чистота якого викликає сумнів, або призначення яких ви не знаєте;
- працювати без належного освітлення робочого місця;
- залишити без нагляду обладнання, що працює;
- включати та виключати (крім аварійних випадків) обладнання, роботу на якому не доручена;
- користуватись в робочих приміщеннях побутовими електроприладами та електронагрівальними приладами з відкритим нагрівальними елементами.

Викладачі повинні:

- зберігати чистоту в приміщеннях;
- знати місце знаходження аптечки;

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»**

**І Н С Т Р У К Ц І Я
з охорони праці № 367
для користувачів (операторів)
персональних ЕОМ
кафедри «Захисту інформації»**

**м. Запоріжжя
2023 р.**

5.3 Повідомити про те що трапилося свого керівника, чергового відділу охорони (3-10, 764-19-21) та пожежно-рятувальну службу при необхідності (9-101).

5.4 У разі нещасного випадку очевидець (робітник), який виявив факт травмування, або сам постраждалий зобов'язаний сповістити про це безпосередньо керівника робіт та вжити заходи щодо надання першої медичної допомоги постраждалим. Необхідно також зберегти до прибуття комісії з розслідування обстановку, що була на момент травмування, якщо це не загрожує життю або здоров'ю інших людей і не призведе до більш тяжких наслідків.

5.5 При нещасних випадках викликати швидку медичну допомогу (тел.9-103) та надати таку долікарську допомогу постраждалим:

– при ураженні електричним струмом, якщо постраждалий дихає рідко та судорожно або у нього відсутні ознаки життя (не прослуховується дихання, відсутність пульсу, розширені зіниці очей) робіть штучне дихання «рот в рот» та непрямий масаж серця, при пораненні накладіть стерильну пов'язку;

– при кровотечі рану закрийте стерильною пов'язкою і тримайте у такому стані 3-5 хвилин. Якщо кровотеча припинилася пов'язку закріпіть бинтом;

– при переломах, ударах, вивихах та розтягненнях забезпечте спокійне і зручне положення ушкодженої частини тіла.

Зав. кафедри ЗІ

 Володимир ВОСКОВОЙНИК

УЗГОДЖЕНО:

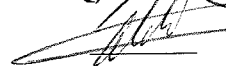
Т.в.о.начальника відділу ОП

 Тетяна УДОВЕНКО

Нач. юридичного відділу

 Максим ДЕСЕВ

Т.в.о декана ФРЕТ

 Олександр МАЛИЙ

1.3 До самостійної роботи в якості оператора ПЕОМ допускаються особи, що пройшли інструктаж з охорони праці. Інструктаж проводить безпосередньо керівник робіт. Інструктаж завершується перевіркою знань усним опитуванням, а також перевіркою набутих навичок безпечних прийомів праці.

1.4 Знання перевіряє особа, що проводила інструктаж. Про проведення інструктажу і допуск до роботи особа, що проводила інструктаж, робить записи в журналі. При цьому обов'язковий підпис особи, яка інструктується, і того, хто інструктує. Журнали інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

1.5 Користувачі (оператори) ПЕОМ повинні мати 1 групу з електробезпеки, а також знання і навички надання першої допомоги при ураженні електричним струмом. Користувачам (операторам) заборонено самостійно вскривати блоки ПЕОМ. Студенти не мають першої групи з електробезпеки і користуються ПЕОМ під наглядом викладача, співробітника лабораторії, класу.

1.6 Ремонтно-технічний персонал, який проводить ремонт і технічне обслуговування ПЕОМ, повинен мати кваліфікаційну групу з електробезпеки не нижче 2-ої.

1.7 При роботі на ПЕОМ можуть виникнути такі небезпечні і шкідливі виробничі умови:

– небезпечні значення напруги, що живить електроприлади, замикання якої може відбутися через тіло людини у випадку дотику до відкритих струмопровідних частин, або електроустаткування й електродротів із ушкодженою ізоляцією;

– статична електрика на конструктивних елементах пристроїв ПЕОМ;

– перенапруження зору при роботі з екранними пристроями (дисплей), особливо при нераціональному розташуванні екрана відносно очей і ненормальної освітленості робочих поверхонь у зоні відеотерміналів (ВДТ);

– наявність позитивних іонів, що виникають внаслідок іонізації повітря елементами високовольтної схеми блоку живлення відеотерміналу;

– рентгенівське, радіочастотне, інфрачервоне випромінювання.

1.8 Безпека користувача (оператора) при експлуатації пристроїв ПЕОМ і зниження рівня впливу несприятливих умов до струмопровідних частин:

– захистом від можливого дотику до струмопровідних частин;

– застосуванням заземлення пристроїв ПЕОМ;

– раціональним розташуванням відеомоніторів відносно джерел освітленості (як штучних, так і природних);

– провітрюванням приміщень і щоденного вологого прибирання приміщень;

– навчанням працівника правилам безпечної роботи з відеотерміналом ПЕОМ;

– неухильним дотриманням заходів безпеки, викладених у наступних пунктах цієї інструкції.

1.9 Приміщення з ПЕОМ повинні мати сонцезахисні пристрої для зниження перепадів яскравостей між природнім світлом і екранами моніторів. Всі оздоблювальні матеріали приміщень повинні бути матовими (напівматовими).

1.10 Найбільшу небезпеку при роботі дисплея мають низькочастотні електромагнітні поля, утворювані рядковим трансформатором. Для зниження впливу електромагнітного поля необхідно:

– оператору перебувати не ближче 0,5 м від екрана власного дисплея і не ближче 1,2 м від задніх стінок інших дисплеїв;

– у приміщеннях із дисплеями проводити щоденне вологе прибирання і не рідше одного разу за зміну витирати екран.

1.11 Робоче місце оператора ПЕОМ повинно бути обладнане з урахуванням вимог ДЕРЖСТАНДАРТУ 12.2.032-78

роботи з ВТ не повинна перевищувати 4 години при 8-годинному робочому дні. Щогодини необхідно проводити перерву на 5-10 хвилин, а через 2 години – на 15 хвилин.

3.10 Кількість мікропауз (тривалістю до 1 хвилини) регулюється індивідуально.

3.11 Кількість оброблювальних символів (або знаків на ВТ) не повинна перевищувати 30 тисяч за 4 години роботи.

3.12 Форми та зміст перерв можуть бути різні: виконання альтернативної допоміжної роботи, проведення гімнастики для очей, загальної гімнастики, тощо.

4 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1 Встановити у положення «вимкнено» всі вимикачі пристроїв з якими ви працювали.

4.2 Зробити вологе прибирання робочого місця. Витирання пилу з апаратури роботи при вимкненому електроживленні.

4.3 Про всі несправності, виявлені під час роботи та прожиті заходи щодо їх усунення, доповісти керівнику робіт.

4.4 Вимкнути загальний вимикач електроживлення всіх робочих місць.

4.5 Вимкнути світло на робочому місці та в приміщенні.

5 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ У АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1 При виявленні запаху гару в пристроях ПЕОМ припинити роботу, вимкнути апаратуру, повторно не вмикати та звернутися до фахівця з технічного обслуговування ПЕОМ.

5.2 Покинути небезпечну зону та взяти заходи щодо попередження подальшого розвитку аварії (вимкнути електроенергію шляхом вимикання загального рубильника або пакетного вимикача на електрощиті приміщення, а у випадку пожежі – і приточно-витяжну вентиляцію).

3 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1 Перед вмиканням штепсельної вилки кабелю електроживлення в розетку 220V переконатися в тому, що всі вимикачі мережі на всіх пристроях ПЕОМ знаходяться в положенні «вимкнуто», а корпуси пристроїв заземлені (зануленні).

3.2 Після підключення пристроїв ПЕОМ до електромережі встановити яскравість та фокус зображення на екран ручками регулювання відповідно до особливостей свого зору.

3.3 Забороняється залишати своє робоче місце без відома керівника робіт.

3.4 Забороняється залишати ПЕОМ під напругою без нагляду, за винятком працюючого в автоматичному режимі устаткування.

3.5 Забороняється від'єднання (приєднання) будь-яких пристроїв та кабелів ПЕОМ увімкнутому в електромережу комп'ютері.

3.6 Подавати напругу на пристрої та окремі блоки ПЕОМ тільки після ретельної перевірки надійності кріплення провідників заземлення (занулення), справності кабелів і роз'ємів в мережі електроживлення.

3.7 Вимкнути ВТ (відеотермінал) і повідомити про несправність, якщо при його ввімкненні на екрані ВТ не з'являється ніяка інформація (екран порожній), або в центрі екрана висвічується яскрава біла смуга.

3.8 При виявленні запаху гару в пристроях ПЕОМ негайно вимкнути апаратуру, удруге не вмикати та звернутися до фахівця з обслуговування ПЕОМ.

3.9 Режим праці та відпочинку користувачів (операторів), безпосередньо працюючих із ВТ, повинен залежати від характеру виконуваної роботи: при введенні даних, редагуванні програм, читанні інформації з екрану, безупинна тривалість

ССБТ «Робоче місце при виконанні робіт сидячи. Загальні ергономічні вимоги»:

– конструкція робочих меблів повинна забезпечувати можливість індивідуального регулювання відповідно до росту працівника і створювати зручну позу;

– часто використовувані предмети праці та органи керування повинні знаходитися в оптимальній робочій зоні;

– під стільницею робочого столу повинен бути вільний простір для ніг із розмірами по висоті не менше 600 мм, по ширині – 500 мм, по глибині – 650 мм;

– на поверхні робочого столу для документів рекомендується мати спеціальну підставку, відстань якої від очей повинна бути аналогічною відстані від очей до клавіатури, що дозволяє знижувати зорову втому;

– поверхня сидіння і спинки повинні бути напівм'якими із покриттям, що не ковзає, не електризується і добре пропускає повітря.

1.12 Монітори ПЕОМ повинні розташовуватись на відстані не менше 1 м від стін і не менше 1,5 між собою. Забороняється розташування моніторів екранами один до одного.

1.13 На одного працюючого з ПЕОМ повинно припадати не менше 6,0 м² площі не менше 19,5 м³ об'єму робочого приміщення.

1.14 Система освітлення може бути загального або локального, переважно відбитого або розсіяного світлорозподілу. Розташування джерел світла повинне виключати попадання в очі прямого світла.

1.15 Електропостачання повинно здійснюватись через окреме розведення та окремий контур робочого заземлення. Електророзетки та вилки повинні бути тільки трьохконтактними.

1.16 Забороняється експлуатація ПЕОМ без заземлення та при наявності вологи на елементах устаткування.

1.17 Користувач (оператор) ПЕОМ зобов'язаний:

- виконувати тільки доручену керівником роботу;
- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку підрозділу і повсякденні вказівки керівника робіт;
- пам'ятати про особисту відповідальність за дотримання правил охорони праці і безпеки співробітників;
- помітивши порушення інструкції іншими робітниками або небезпеку для навколишнього середовища, не залишатися байдужими, попередити робітника і повідомити свого керівника про необхідність дотримання вимог, що забезпечують безпеку робіт;
- протягом усього робочого часу утримувати в порядку робоче місце, не загромождувати його і проходити до нього;
- знати місце розташування засобів пожежогасіння на робочому місці та вміти користуватися ними, знати місця збереження медикаментів.

1.18 Користувачу (оператору) ПЕОМ забороняється:

- виконувати розпорядження адміністрації, якщо воно суперечить правилам охорони праці і може призвести до нещасного випадку;
- вмикати та вимикати (крім аварійних випадків) устаткування і механізми, робота на яких не доручена;
- відволікатися сторонніми справами і розмовами, відволікаючи інших;
- працювати на несправному устаткуванні;
- торкатися частин механізмів, що перебувають у русі, торкатися до струмопровідних частин, електричних дротів (навіть ізольованих), кабелів, клем, наступати на лежачі на підлозі переносні дроти.

1.19 За невиконання вимог, що містяться в цій інструкції, винні залучаються до адміністративної, дисциплінарної відповідальності у встановленому законодавством порядку в залежності від характеру порушень та їхніх наслідків.

1.20 Працюючі на ПЕОМ повинні дбати про власну безпеку і використовувати безпечні прийоми роботи.

2 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1 Оглянути робоче місце. Упорядкувати робоче місце, переконавшись, що на робочому місці відсутні сторонні предмети, всі пристрої та блоки ПЕОМ під'єднанні до системного блоку за допомогою роз'ємів кабелів відповідно до монтажної схеми.

2.2 Перевірити:

- справність роз'ємів кабелів, електроживлення та блоків пристроїв;
- відсутність зламів та ушкоджень ізоляції дротів, розеток, вилок;
- відсутність відкритих струмоведучих частин в пристроях ПЕОМ;
- відсутність вологи на елементах у всіх пристроях.

2.3 Підготувати робоче місце для роботи з пристроями типу «Дисплей»:

- розташувати крісло так, щоб відстань до екрана була 400-800 мм;
- взяти заходів, щоб при нормальній освітленості робочого місця пряме світло не падало на екран приладів;
- після вмикання дисплея відрегулювати яскравість та контрастність монітора, мерехтіння екрана не допускається;
- при наявності відблисків на екрані монітора змінити місце його розташування, або засіб освітлення приміщення.

2.4 Протерти злегка зволоженою серветкою (із бязі або марлі) клавіатуру (для зниження рівня статичної електрики), зовнішньої поверхні екрана дисплея.

ОРИГІНАЛ

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»

ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці № 368
при виконанні робіт в лабораторіях кафедри
«Захисту інформації»

м. Запоріжжя
2023 р.

ОРИГІНАЛ

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Наказ ректора
НУ «Запорізька політехніка»
« 26 » квітня 2023 р. № 57-А

ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці № 368
при виконанні робіт в лабораторіях кафедри
«Захисту інформації» (ЗІ)

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Дійсна інструкція є чинною при виконанні робіт в усіх діючих лабораторіях кафедри захисту інформації:

- цифрових методів обробки та захисту інформації (№36);
- технічних засобів захисту інформації (№38);

1.2 Загальні відомості про лабораторії

Кожна з лабораторій кафедри ЗІ пристосована як для проведення лабораторних робіт, так і для лекційних занять.

Для проведення лекційних занять розміщені аудиторні столи, дошка та ін.

Лабораторні роботи проводяться за лабораторними столами. На лабораторних столах є лабораторні стенди та вимірювальні прилади, необхідні для проведення вимірювань при виконанні лабораторних робіт.

У кожній лабораторії є:

- автомат для вмикання живлення 220В, чи знеструмлення усіх наявних лабораторних столів;
- вуглекислотний вогнегасник.

ОРИГІНАЛ

г) знати місця розташування засобів пожежогасіння та зберігання медикаментів на робочому місці і вміти користуватися ними.

1.4.2 Студенти, що виконують роботи в лабораторіях, можуть вмикати вимірювальні прилади і спеціалізовані стенди тільки з дозволу викладача.

1.4.3 Після закінчення робіт всі вимірювальні прилади і спеціалізовані стенди повинні бути вимкнені.

1.4.4 Викладач, що проводить заняття в лабораторії, відповідає за безпечне проведення робіт, проводить інструктаж зі студентами з охорони праці з обов'язковою реєстрацією в журналі.

1.5 Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори

1.5.1 Наявність приладів і обладнання, що живляться від мережі напругою ~ 220 В.

1.5.2 Робоча напруга під час виконання робіт може досягати в окремих випадках 500 В.

1.5.3 При виконанні робіт в лабораторії електродинаміки та ПНВЧ утворюється мікрохвильове випромінювання, рівень якого однак значно нижче припустимого.

1.5.4 При виконанні робіт в інших лабораторіях виникає електромагнітне випромінювання незначного рівня, яке не створює безпосередньої небезпеки для працюючих.

1.6 Правила особистої гігієни при виконанні робіт

1.6.1 Тримати робоче місце у чистоті та порядку, не припускати захащення зайвими предметами.

1.6.2 Виконувати роботи з радіо- та електротехнічним обладнанням чистими сухими руками, не відволікаючись від виконуваних операцій.

2 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1 Загальні вимоги:

– періодично, не рідше двох разів на рік перевіряти заземлення (захисне занулення) електрообладнання лабораторії;

5.3 У разі нещасного випадку необхідно зберегти до прибуття комісії по розслідуванню обстановку, яка була на момент травмування, якщо це не загрожує життю чи здоров'ю інших людей і не призведе до ще тяжчих наслідків.

5.4 Надання першої (долікарняної) допомоги потерпілому при ураженні електричним струмом чи травмуванні:

– якщо потерпілий дихає рідко і сутужно, або у нього відсутні ознаки життя (не прослуховується дихання, не має пульсу, розширені зіниці очей) робити штучне дихання (рот в рот) і непрямий масаж серця, викликати швидку допомогу за телефоном 9-103;

– при кровотечі – рану закрити стерильною пов'язкою і тримати в такому стані 3-5 хвилин;

– якщо кровотеча припинилась, то пов'язку закрити бинтом;

– при переломах, вивихах і т.і. – забезпечити спокійне і зручне положення ураженої частини тіла.

Зав. кафедри ЗІ

Володимир ВОСКОБОЙНИК

УЗГОДЖЕНО:

Т.в.о.начальника відділу ОП

Тетяна УДОВЕНКО

Нач. юридичного відділу

Максим ДЕСІВ

Т.в.о декана ФРЕТ

Олександр МАЛІЙ

5 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Найбільш вірогідними аварійними ситуаціями, що можуть виникнути в лабораторіях кафедри ЗІ є:

- ураження електричним струмом;
- пожежа.

5.1 Запобіжні заходи

5.1.1 Дотримання справного стану вимірювальних приладів, апаратури та спеціалізованих стендів, що живляться від мережі ~220V.

5.1.2 Дотримання справного стану заземлення робочих місць та приладів.

5.1.3 Дотримання порядку на всіх робочих місцях і своєчасне прибирання всіх легкозаймистих матеріалів, що безпосередньо не використовуються при виконанні робіт.

5.1.4 Наявність засобів пожежогасіння (вуглекислотних вогнегасників) та вміння ними користуватися.

5.1.5 Експлуатація обладнання та приладів у відповідності з технічною документацією.

5.2 Дії в разі виникнення аварійної ситуації

5.2.1 При виникненні пожежі діяти у відповідності з «Інструкцією з пожежної безпеки», знеструмити все лабораторне обладнання автоматом електроживлення, використати вогнегасник. Телефони для повідомлення про пожежу: пожежно-рятувальна служба 9-101, чергову частину служби охорони 3-10.

5.2.2 При ураженні електричним струмом треба негайно звільнити потерпілого від дії струму вимкнувши спільну мережу живлення в лабораторії, надати потерпілому першу допомогу, доповісти керівникові (викладачеві) про нещасний випадок.

5.2.3 При травмуванні надати потерпілому першу допомогу і повідомити керівникові робіт.

– всі прилади, які мають клеми заземлення, повинні бути з'єднані з шиною заземлення дротами заземлення;

– всі електроз'єднання повинні мати справні контактні елементи, штепсельні вилки та розетки;

– усякі ремонти, полагодження електрообладнання необхідно виконувати електриком, що обслуговує лабораторію;

– вмикання, зміна режимів роботи пристроїв чи приладу, проведення вимірювань та вимикання необхідно виконувати в точній відповідності з вимогами наведеними в технічній документації (паспорт, інструкція по експлуатації та ін.);

– працювати в лабораторії не менше ніж двом особам;

– виконувати тільки доручену роботу.

2.2 Підготовка робочого місця:

– перевірити наявність необхідного обладнання та вимірювальної апаратури;

– перевірити наявність заземлення апаратури, що живиться від мережі ~220V;

– переконатися, що робоче місце відімкнуте від електричної мережі (вимірювальні прилади та спеціалізовані стенди вимкнені);

– перед виконанням лабораторної роботи отримати необхідні методички;

– знати місце розташування вимикача електромережі лабораторії та вогнегасника.

2.3 Підготовка до виконання робіт:

– вивчити інструкцію по роботі, яка буде виконуватись;

– знати порядок роботи з вимірювальними приладами (при необхідності вивчити відповідну технічну документацію);

– переконатись, що всі прилади відключені від електромережі, а робоче місце не захарашене сторонніми предметами;

– зібрати схему уникаючи переплетення з'єднуючих провідників, кабелів та їх натягнутого стану (готова схема повинна бути перевірена всіма студентами, що виконують роботу);

– якщо виявлена непрацездатність схеми, необхідно негайно повідомити викладача;

– доповісти викладачеві про готовність до виконання роботи;

– готова схема повинна бути перевірена викладачем.

УВАГА! Ремонт приладів та пристроїв виконується тільки співробітниками кафедри, що мають відповідну кваліфікацію.

Працюючи в лабораторії користуватися тільки тими приладами, які знаходяться на робочих місцях. Використання інших приладів без дозволу викладача забороняється.

3 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1 Загальні вимоги:

– не захащувати робоче місце речами, які не мають відношення до роботи, що виконується;

– у випадку припинення робіт чи перерви – необхідно вимкнути з електромережі всі прилади і обладнання;

– необхідно слідкувати за тим, щоб струм, напруга, потужність та інші величини, які характеризують робочий режим не перевищували допустимих меж;

– під час виконання робіт не доторкатися до провідників та струмопровідних частин приладу чи пристрою;

– під час роботи бути уважним самому та не відвертати увагу інших;

– не допускати на робоче місце осіб, які не мають відношення до роботи;

– в разі виходу контрольованих режимів за допустимі межі, з'явлення запаху диму чи появи напруги на корпусах

приладів або пристроїв негайно вимкнути прилади з електромережі.

3.2 Вимоги безпеки під час виконання роботи для студентів:

– виконувати вимоги п.3.1 цієї інструкції;

– вмикати та вимикати електричні прилади та пристрої тільки з дозволу викладача, окрім термінового вимикання з електромережі при виникненні несправності;

– зміни в робочій схемі дозволяється робити лише після вимкнення її з мережі і тільки з дозволу викладача;

– вмикання в мережу після зміни схеми виконується з дозволу викладача, сповістивши при цьому усіх студентів, які працюють на даному робочому місці;

– в усіх випадках виявлення несправності обладнання або вимірювальних приладів негайно доповісти викладачеві.

4 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1 Вимкнути з мережі живлення схему і вимірювальні прилади та з дозволу викладача розібрати схему.

4.2 Привести в порядок робоче місце (провідники, кабелі, допоміжне обладнання та ін.).

4.3 Після закінчення всіх робіт в лабораторії вимкнути живлення всієї лабораторії та світло.

4.4 Зачинити лабораторію і здати ключи (якщо лабораторія охороняється, то запломбувати її і здати ключи черговому охоронцю під розпис).

4.5 В разі виявлення недоліків та несправності вимірювальних приладів повідомити завідувача лабораторії.